

Předmluva

V duchu pořád běžím. Směřem k silnici. Běžím. Běžím. Běžím. Tma kolem mě je plná svěžího vzduchu, který mi bičuje tvář divokými, čistými údery. Přívál kyslíku je jiskřivý, zalitý měsíčním světlem, naprosto nečekaný. Už jsem zapomněla, jak chutná noc, kopule její oblohy, stejně jako jsem po deseti letech života v klášteře zapomněla, jaké to je, běžet zmrzlá, mokrá a divoká mimo klauzuru. Zapomněla jsem, jaké to je, stát pod širou oblohou a cítit tu do dálky se rozprostírající nekonečnost. Zapomněla jsem, jaké to je, stát a dívat se vzhůru, naklánět hlavu do všech směrů a sledovat s úžasem hvězdy. Zapomněla jsem, jaké to je, hýbat se a dýchat a roztáhnout ruce do široka a ... necítit žádné stěny!

Teď běžím rychle a znovu svobodně, nohy se mi boří do vlhké trávy. Ponožky mám mokré, kotníky ošlehané jejími stébly. Prvním šokem, po opatrném překonání zámku a klíčů, pomaloučkém otevírání kliky, bylo světlo z reflektorů, prohledávající štěrkem vysypané nádvoří jako velká

bílá velryba, které se přede mnou objevilo, když jsem vyšla ze dveří. Na chvíli jsem si myslela, že tím to celé skončí. Teď se spustí poplach. Ozvou se přibíhající kroky, hlasy, objeví se svítilny. V hlavě mi vířily myšlenky. Stála jsem tam tiše a dívala se, nasávala do sebe ten hrůzu nahánějící, ale současně úžasný, rozlehlý prostor přede mnou, kužel světla ohledávající štěrka a rozhodla se, že jediné, co mohu udělat, je jít dál. Vzadu za světlem byly tmavé stromy. Za nimi pak pole, černé koberce svobody osvětlené pouze místy měsícem.

V polovině dlouhé příjezdové cesty se zastavím a podívám se zpátky. Čekám, že uvidím, jak se v oknech rozsvěcují světla, obličej se vyklánějí ven, ale není tam nic takového. Žádná změna, žádný pohyb v tichém domě. Klášter spí. Měsíc nízko zavěšený na nebi hlídá tichou, deštěm nasáklou krajinu. Okenice cel jsou zavřené, střípky chodby se z dálky jeví nehybné, naprosto tiché. A teprve potom – po sto metrech – začnu znovu dýchat. Zastavím se a uvědomím si ty nečekané pocity, které mě zaplavují. Udivuje mě svěžest noci. Jsem ohromena, že se cítím v bezpečí. Pociťuji překvapení z nekonečného prostoru a zejména z toho, že se slyším, jak říkám nahlas, jasně a s jistotou Bohu či jakémukoli andělu strážnému, který mě poslouchá: Děkuji. Děkuji. Děkuji.

A pak se dám zase do běhu, lapám po dechu pod hvězdami. S sebou jsem si nevezala skoro nic, kromě své violy a igelitové tašky s pár nezbytnými věcmi. Když se příště ohlédnu na ten rozlehlý, vysoký dům, který se tyčí proti obloze jako pevnost, vidím v něm to, za co ho teď považuji – místo nebezpečí a nečestného šuškáni. Dívám se na něj

s úlevou a nevěřičností. Nemohu uvěřit tomu, že mě tohle místo tak dlouho drželo. Nemohu uvěřit tomu, že jsem v bezpečí. Nemohu uvěřit tomu, jak krásný je svět kolem. Je tak úžasný! Jsem v bezpečí, opakuji si stále pro sebe, jako bych si na tu myšlenku nemohla zvyknout. Hlas se mi vytrácí. Zastavím se zase u strážního domku, kde se šterková cesta sbíhá s venkovskou silnicí, a naposledy se podívám na ten gotický výjev, který teď má velikost dětské hračky. Jak malý a bezmocný se ze vzdálenosti dvou set metrů ten dům zdá být. Jak směšný a chatrný v porovnání s krásou nekonečné oblohy zalité měsíčním světlem, jako nějaká dětská vystřihovánka. Zaplaví mě pocit úlevy, nadechnu se a konečně se otočím směrem k silnici.

*

Přišla jsem do Akensidského převorství o deset let dříve, v roce 1989, mladá na svých dvacet sedm let, chráněná Londýňanka, nejstarší dcera z otcova druhého, pozdního manželství. My tři sourozenci jsme byly jeho „druhá várka“ dětí, blondatý houf narozený nekonvenční ženě, která byla mladší než jeho nejstarší dcera. Já měla vlasy spíše nazrzlé a byla jsem přecitlivělá. Život v naší bohémské domácnosti v Islingtonu byl horečnatý, jelikož moji rodiče se k sobě nehodili, a to nikoli pouze z důvodu věkového rozdílu.

Moje matka byla krásná, a to nejen v očích své rodiny, nýbrž všech. Moje sestra Frankie a bratr Rob byli v mládí také mimořádně atraktivní. Všichni jsme zdělili alespoň nějaký rys sošného vzhledu naší nordické matky. Můj

otec, s brýlemi a šedivými vlasy, byl profesorem výtvarného umění na UCL a matku namaloval „na vrcholu svých tvůrčích sil“, ale pak už se všechno vyvíjelo špatně a ani jeden nedokázal učinit toho druhého šťastným. Bylo to bouřlivé manželství. My děti jsme vyrůstaly v palebné linii, uhýbaly jsme a schytávaly různé kulky a snažily se, aby oba naši velmi odlišní rodiče byli šťastní. Byly jsme naučené být zdvořilé. Kolem matky jsme chodily po špičkách a žily v atmosféře bublajících emocí, v prostředí, kde každou chvíli hrozil nějaký výbuch.

Máma si svoji frustraci často vybíjela na mé introvertní sestře důmyslnějším způsobem než palbou kulek, bezděčně krutými slovy, čímž způsobila, že se Frankie stala dle označení dospělých „odtažitou“. Máma měla svá vlastní traumata z dětství, včetně opuštění rodiči, a neměla žádný model rodinného života, na němž by mohla založit své vlastní mateřství. Bohužel neznala svou vlastní nezkrotnou sílu, ani si nedokázala přiznat a vyřešit svůj zjevně nešťastný život. Byla jako oheň ve srovnání s jemnější rezervovaností mého otce. Můj bratr Rob se vyvinul ve strategicky nevzrušeného, trochu zdrženlivého člověka – nemoc v dětství, kterou stoicky překonal, posílila jeho houževnatost. Na rozdíl od mých mladších sourozenců, kteří věděli, jak se citově izolovat, jsem já zůstala vznětlivá a slovy svého otce „snadno ovlivnitelná“. Úzkostně jsem se snažila zavděčit se až příliš těm druhým, což přetrvalo i v dalších letech.

Jakožto nejstarší jsem byla mluvčím a spojkou, nešťastným poslem mezi dvěma oddělenými ložnicemi. Byla to role, do níž jsem přirozeně dorostla a v níž byla moje pruž-

ná empatie napnuta do všech směrů. Táta bydlel v horním patře, v pokoji s vyhlídkou na New River Walk, zatímco máma si pro sebe zabrala pokoj v prvním patře, odkud bylo vidět na Shrubbery. Tento park obklopený stromy byl místem, kde se mohly vyřádit děti, jimž bylo dovoleno křičet a prát se. Ale poté, co nás tam s Frankie zbili a jedna starší dívka nám pořezala nohy rozbitou lahví, nám otec nakázal zdržovat se jen na hlavní ulici. Nejdále jsme měly dovoleno jít na Horní ulici, a i tak se otec nakláněl z okna a netrpělivě vyhlížel náš návrat.

Náš otec. Staral se o nás až do chvíle, kdy ho opustily síly, vypadala mu většina vlasů a jeho šedé flanelové obleky na něm začaly plandat. Spíše milující dědeček než otec, snažící se nám vynahradit to, čeho se naši nepraktické matce nedostávalo a do čeho nás on sám uvrhl – následků klasické krize středního věku. Přes jeho stáří, a dokonce i poté, co jeho tělo začalo chátrat stařeckými chorobami, byl on tou racionální, stabilní postavou, k níž jsme si chodily pro radu a moudrost. Matka byla herečka a operní zpěvačka, majitelka hlasu a průkazu herecké asociace, které jí umožňovaly odjíždět na turné daleko od domova na celou sezónu v době, kdy jsme byly malé děti. V těch pohnutých časech se k nám nastěhovala naše teta Winnie, tatínkova starší – *ještě starší* – sestra, bělovlasý anděl v pevných botách a chrpově modrých svetrech (sepnutých broží), laskavá a svědomitá žena, která byla „provdána za Boha“, jak sama nazývala svůj svobodný, bezdětný stav. Naučila nás projevovat vděčnost a modlit se před jídlem.

Když jsme měly matku, otce a tetu, tuto trojici velmi rozdílných osob, byl náš život relativně nekomplikovaný.

Možná byl někdy hektický, občas nestabilní a neustále naplněný obavou z palebné linie – máminy bezděčné speciality. Ale obavy, které znáte odjakživa, se stejně jako veškeré obvyklé problémy zvládají mnohem lépe než šok z náhlé změny. Když Winnie zemřela na rakovinu v době mého dospívání, a my tak ztratily naši laskavou tetu a dobrou vílu (a táta svoji druhou matku), začal náš otec chřadnout. Začal se u něj projevovat třas, který ho posléze ovládl, spolu s návaly deprese a ani on ani matka nevěděli, co dělat. Po vzájemném obviňování se každý z nich vydal svou cestou, byl to táta, kdo v zoufalství odešel žít do provizorního příbytku poblíž ateliéru, kde mohl v klidu malovat, k čemuž byl zrozen a což pro něj bylo důležité. Byl umělcem, tvůrcem obrazů a lidí, jemným mužem špatně vybaveným na manželské hádky a ve svém věku sedmdesátníka na vyčerpávající dojíždění londýnským metrem.

Doma byl neustále ve střehu, podivně neviditelný, plánující si svůj rozvrh tak, aby se vyhnul své manželce, někdy si dal pozdní večeři a vstával vždy brzy. Dělal to proto, aby chytil světlo, odhodlaný zachovat si svá brzká rána u malířského stojanu. Z domu se plížil předtím, než kdokoli z nás vstal, se zelenou kostkovanou brašnou plnou štětců v ruce a jemnou vůní terpentýnu kolem sebe. V jeho prostorném, málokdy uklízeném pokoji se povalovaly hadry špinavé od barvy a kousky vaty s fleky vybledlých barev, okrové, žluto- či červenohnědé, které představovaly jeho oblíbenou škálu. Tatínek viděl svět v odstínech světla, pokožky, vlasů a kameniny. Věci nebyly nikdy úplně černé nebo bílé, jasné či výrazné, nýbrž se

vždy chvěly křehkým jemnocitem. Tatínek byl nekonečně hluboký a laskavý člověk a všechno a všechny vnímal s pocitem sounáležitosti. Naší temperamentní matce odpustil její mnohá opomenutí, protože věděl, že nemohla jinak, a nám odpustil naše selhání a revolty. Odpustil všechno každému, což, jak jsem zjistila, není případ všech otců, ale ten náš byl nesmírně velkorysý.

Když se jeho zdraví zhoršilo a náš starý chatrný dům byl prodán a matka zmizela do vlastního bytu (a světa), nastoupili moji mnohem starší příbuzní a jejich poradci a začali spravovat tátovy záležitosti. Měla jsem pocit, že se kolem mě zhroutil svět. Všechno se nám teď vymklo z rukou, už jsme nebyli rodinná jednotka. Jakmile tátu vzali příbuzní pod křídla (a začali ho převážet mezi nemocnicí, hotelem a domovem důchodců), my děti jsme neměly kam jít. Po excentrickém, přehnaně chráněném dětství, kdy jsme netušily, jak funguje život mimo naši uměním naplněnou, přecitlivělou bublinu, jsme se najednou ocitly ve vzduchoprázdnu. Byla to výzva, kterou nikdo z nás nezvládl bez potíží.

V Londýně, který se najednou stal nehostinným, jsme byly nuceny si poradit, nebo na chvíli zpustnout. Mne zlákala Evropa. Možnost studovat elektroakustickou skladbu ve Francii a současně pracovat na částečný úvazek v nakladatelství soudobé hudby byla neodolatelná. Stejně tak i kreativní a milostná dobrodružství v Paříži, Darmstadtu a Kolíně nad Rýnem. Vrhla jsme se do toho se svou obvyklou vášnivostí. Brzy jsem si hrála se syntetizátory a diskutovala o Sartrovi a Stockhausenovi ve francouzštině. Zamilovávala jsem se do nevhodných typů

v tmavých rolácích. Procházela jsem existencialismem a narazila na nihilismus. Mraky se stahovaly. Stále jsem ještě přepisovala noty v Paříži, když se jednoho zasněženého dne o dva roky později srdce mého otce zastavilo. Ten telefonát přišel pozdě v noci a já stála a sledovala, jak se za oknem snášejí vločky sněhu.

Svět bez tatínka byl naprosto nepředstavitelný, stejně jako prázdnota jeho těla – když jsem ho o dva dny později, v jeden zasněžený den, viděla v nemocnici – byla okamžikem nejen šoku, ale i jasnosti a zvýšeného uvědomění. Pokud je svět bez mého otce nepředstavitelný a on již neobývá své mrtvé tělo, vyplývá mi z toho (což byl spíše záblesk intuice než výsledek deduktivního uvažování), že musí být někde jinde, jako netělesný duch. Jestliže již nebudu moci zachytit přesný tón jeho hlasu, neuslyším jeho smích ani nevidím světlo v jeho šedozelených očích, budu alespoň moci cítit jeho přítomnost. Budu s ním moci i mluvit. Tatínkův intelekt a osobnost vždy přesahovaly jeho slabou tělesnou schránku a mně se teď zdálo, že jeho duch je všude kolem mne. Ze dne na den, jen pod prostým dojmem a se sklonem hledat uklidňující souvislosti, jsem začala věřit v posmrtný život.

Mezitím jsem to byla stále já a bylo mi čtyřiaadvacet. Od té doby, co se náš dům prodal, všechno šlo do skladu a rodina se rozprchla, se toho hodně změnilo. Z mé matky se stala městská poustevnice, jež hlavní vztah měla s psacím strojem, žila si po svém a jen zřídkakdy byla s námi v kontaktu. Rob byl na cestách a chystal se tak činit na neurčito. Frankie se měla brzy přestěhovat na sever, aby začala nový život poblíž Newcastlu, kde se plánovala při-

pojit k přátelům hrnčířům, kteří stejně jako ona chtěli žít na dostupnějším místě než v Londýně. Když už mě k zemi poutalo jen málo, mé hledání konečného smyslu se zintenzivnilo. Začala jsem číst Dostojevského, Kierkegaard a C. S. Lewise, začala jsem si klást otázky. Uvědomila jsem si, že hledám posmrtný život, a to už léta, a když jsem ho našla, skrze vitráže a osvětlený kostel svíčkami, připadal mi zcela zřejmý, zíral mi do tváře. Posmrtný život tu byl celou dobu. Posmrtný život byl vhodnou nabídkou.

V té době jsem pravidelně zpívala ve sboru v anglikánském kostele v Paříži a zpěv jsem milovala. Do té doby mě nikdy nenapadlo věnovat liturgickým slovům velkou pozornost. Brzy ta slova vyskakovala ze stránek, každá slabika byla živá a vyžadovala mou plnou pozornost. Poté, co jsem dříve odmítala formální křesťanské učení jako zastaralé, se najednou rozzářilo zevnitř. Nebylo to tím, že by vše automaticky dávalo smysl (nedávalo), ale poznala jsem, že jsem v přítomnosti zásadního a důležitého tajemství, a to v kontextu, ve kterém jsem to mohla alespoň rozklíčovat. Mohla jsem klást otázky. Mohla jsem nechat ducha, který se tam pohyboval, aby mě vedl tam, kam chtěl.

Co to vlastně chtěl? Zdálo se, že si mě nejprve přál vzít na dlouhou cestu na jih, navštívit rodinnou přítelkyni v Provence, která byla laskavá, moudrá a jemná a která mě nechala celé hodiny poslouchat Bacha ve svém obývacím pokoji, plakat na svém rameni a mluvit dlouho do noci. Jmenovala se příhodně Angelica. Zůstala jsem u ní až do začátku léta. Poté mě duch opálenou a pihovatou s violou přes rameno posadil na vlak zpátky do Paříže,

v němž jsem našla místo vedle tiché ženy v šedých šatech. Je možné, že jediné volné místo ve vlaku z Avignonu do Paříže toho dne bylo vedle ženy zahroubané do své knihy v hebrejštině, ženy, která se na mě otočila a usmála a představila se mi jako Else, dominikánská mniška? Vábil mě snad její bledý jas, který z ní vyzařoval? Samozřejmě, že ano. Pokud Angelica byla strážcem, sestra Else byla poslem přicházejícím v pravou chvíli. Povídala jsem si s ní celou cestu až do Paříže, kde mě na rozloučenou vybavila požehnáním a telefonním číslem. Měla pro mě konkrétní vzkaz, kterému jsem rozuměla jen matně. Až později jsem si ho spojila se začátkem svého povolání k Boží službě.

Sestra Else nekázala ani mě nijak nepřesvědčovala, pouze poslouchala a poskytla několik jemných postřehů. Dala mi číslo na takzvané „centrum odpočinku“ kdesi na pařížském předměstí a nabádala mě, abych se tam zastavila. Znělo to nezajímavě a cize, ale myslela jsem si, že to stojí za pokus. Potřebovala jsem nějaký vyhrazený prostor. Prospělo by mi nějaké duchovní vedení. Mluvila neuspěchaným tónem, hlasem, který jako by pocházel z místa vyššího poznání. Nepamatuji si skoro nic z toho, co řekla, ale pamatuji si jemný dojem, který ve mně zanechala, a způsob, jakým její slova – stejně jako všechna slova v kostele v těch dnech ztráty a očekávání – poukazovala na něco ohromujícího, něco, co vyjadřovalo milosrdenství, dobrotu a věčnost. Když vlak zastavil na Gare de Lyon a my spolu chvíli postály na nástupišti a slibovaly si, že zůstaneme v kontaktu, zastrčila jsem ten kousek papíru, který mi dala, hluboko do kapsy. Později jsem ho na-

šla a uviděla slova Communauté de l'Épiphanie, napsaná jejím dokonalým rukopisem, ozvěnu posmrtného života.

Posmrtný život je fascinující věc, která má oči i duši. Posmrtný život je živý (samozřejmě) a současně veselý i vážný. Má všepostihující mysl a laskavé srdce. A protože je nejen „posmrtný“, ale i „život“, je všude a vždy. Je všezahrnující a nedělitelný, proto mu my mnišky říkáme jednoduše Život. Zbožný dům, který jsem si vybrala, nebo který si vybral mě, byl jen několik kilometrů od nového bydliště mé sestry Frankie. Zatímco ona bydlela ve viktoriánské čtvrti Jesmond, mě lákal divoký venkov. V těch dnech nám oběma Northumberland sliboval nové začátky. Navštívila jsem řadu klášterů kontemplativních sester na severu a zvláštní moderní klášter aktivnějších sester v Londýně, ale nakonec to byl radikální a starobylý karmelitánský řád, který se ukázal jako podmanivý, lákavý a neodolatelný.

Život si mě tedy vyžádal, a já byla šťastná. Psaní partitur, zpívání ve sboru a hraní na violu, dokonce i v Paříži, to všechno bylo velmi hezké, ale já jsem toužila po tom nejlepším, po zdroji všech těch krásných věcí. Předpokládala jsem, že můj otec a moje teta jsou už teď v nebi, a tak jsem se rozhodla, že je tam budu hledat, spolu se všemi ostatními podobami dobra. Když mě tedy posmrtný život potkal na mé cestě jako cizinec, který se nevyhnutelně stane přítelem, přivítala jsem ho s otevřenou náručí. Nemohla jsem uronit více upřímných slz ani pocítit větší úlevu.

Myslela jsem si, že život na Karmelu je všechno, po čem toužím. Dal mi odpovědi a také nový domov. Poskytl

mi oblohu a stromy a impozantně vysoké stropy a celu s výhledem. Nabídl mi společenství – zpočátku neznámé, v němž jsem musela odsunout sama sebe stranou, abych jej poznala, – a smysl. Přinesl s sebou i matku představenou, obecně považovanou za ctihodnou (a nadřízenou), volenou každé tři roky klášterní kapitulou, a také skupinu sester – mnišek. Tento život mi ale hlavně přinesl ústřední a definující vztah, vztah s neviditelnou bytostí, kterou jsme považovaly za svého Ženicha. Tento neviditelný Ženich, imanentní ztělesnění posmrtného života, byl důvodem všeho, co jsme dělaly a proč jsme tam byly, řádové sestry ukryté za čtyřmi stěnami našich cel a v uzavřeném společenství.

Během několika prvních let mě klášterní život sytil a vedl novým směrem. Díky neviditelné bytosti měl sám tento Život sílu zvednout závoj smutku z mého dvacetiletého já, vštípit mi nový soubor hodnot a přinést nový zdroj naděje. Stejně jako mraky a jiné střídavé formace ani bezmocnost smutku netrvá navždy v téže podobě. I víra dozrává a staví před nás nové výzvy na naší cestě životem. Aktivní víra občas znamená aktivní tázání. Bylo tudíž nevyhnutelné, že se jednoho dne budu muset vyrovnat nejen se světlem, ale i s temnotou obsaženou v mém novém poslání. Bylo zřejmě nevyhnutelné, že opodál číhala spletitost a úpadek, a dokonce i lidská krutost, jelikož takový je svět, pokud se necháte snadno ovlivnit. Život ve skutečnosti dokonalý nebyl, ani být nikdy nemohl.

Můj otec nicméně zůstával v nebi a mým posláním se stalo jej tam hledat. Tato kniha je o tom, jak jsem uspěla, a jak jsem selhala. Je o tom, jaká ponaučení jsem dostala.

A je o tom, jak Bůh je větší než toto všechno. Větší než nejlepší z jeho pozemských zástupců a Božích poslů. Po zasněženém dni, kdy otec zemřel, a po mrazivém pohřbu mě čekala dlouhá cesta neznámou krajinou. V klášteře Akensidského převorství jsem našla zdroj lásky, která překonala bolest a ztrátu a zůstala se mnou i po mém odchodu.